

17-11-2017

Informacja dotycząca stanu oraz uwarunkowań formalno-prawnych realizacji stopnia wodnego poniżej Włocławka.

L.dz.
Podpis

Na obszarze Województwa Kujawsko-Pomorskiego kumuluje się większość problemów związanych z gospodarką wodną dolnej Wisły. Wynika to z faktu, że rozpoczęta w latach 60-tych ubiegłego wieku budowa stopni wodnych dolnej Wisły po oddaniu stopnia we Włocławku nie była kontynuowana. Działanie jedyne stopnia, zaniechanie budowy kolejnych i niedostateczne prace utrzymaniowe spowodowały, że dolna Wisła poniżej Włocławka na skutek przyspieszonej erozji dennej, została praktycznie zdegradowana, a stopień wodny we Włocławku zagrożony. Z tych względów Województwo Kujawsko-Pomorskie aktywnie włączyło się w problematykę budowy kolejnego stopnia i powrotu do projektu kaskadyzacji dolnej Wisły.

Stopień wodny poniżej Włocławka jest pierwszoplanowym zadaniem naszego województwa zapewniającym przede wszystkim ochronę przed powodzią i bezpieczeństwo istniejącego stopnia. Naszą intencją jest, aby podwójny efekt bezpieczeństwa uzyskany poprzez budowę stopnia i kolejnych, umożliwił jednocześnie – z zachowaniem wymogów środowiskowych – gospodarcze wykorzystanie dolnej Wisły w postaci: reaktywowania wiślanej drogi wodnej, hydroenergetyki, retencji i przeciwdziałania stepowieniu Kujaw oraz racjonalnego zagospodarowania terenów nadwodnych.

Chronologia działań

- 22 grudnia 2000 r. – Sejm RP podjął Uchwałę w sprawie realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego pod nazwą Stopień wodny Nieszawa – Ciechocinek.
- Od 2007 r. do dziś – Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął 8 Stanowisk dotyczących budowy stopnia wodnego poniżej Włocławka.
- 2009 r. – ENERGA SA podjęła się realizacji budowy stopnia wodnego poniżej Włocławka wraz elektrownią wodną, na podstawie inspiracji (wymogu) Ministerstwa Środowiska wyrażonego w piśmie z 18.03.2009 r., pod presją obniżenia poziomu piętrzenia i wyłączenia z eksploatacji istniejącej elektrowni wodnej we Włocławku. Ponieważ inwestycja miała być objęta rządowym systemem wsparcia, mogła być w całości realizowana przez ENERGA SA. Projekt zdefiniowano jako *Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w rejonie Stopnia Włocławek przy wykorzystaniu energii wody oraz poprawie potencjału ekosystemów wodnych i od wód zależnych*. Wykonawcą dokumentacji niezbędnej do uzyskania Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach (DoŚU) została firma Ove Arup & Partners International Limited sp. z o.o.
- 20 sierpnia 2009 r. – ENERGA SA podpisała z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej (KZGW) List intencyjny ws. partnerskiej współpracy w zakresie działań polegających na budowie stopnia wodnego „Nieszawa”.
- 18 listopada 2009 r. – Województwo Kujawsko-Pomorskie i ENERGA SA podpisały List Intencyjny o współpracy w zakresie działań polegających na budowie stopnia wodnego na Wiśle pomiędzy Włocławkiem a Ciechocinkiem.
- 13 lipca 2011 r. – Stanowisko KZGW popierające budowę Stopnia Wodnego poniżej Włocławka.
- 4 grudnia 2013 r. – między Województwem Kujawsko-Pomorskim, a Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gdańsku zostało podpisane Porozumienie o współpracy ws. ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa stopnia wodnego we Włocławku. Efektem tego porozumienia było opracowanie dokumentu pt. „*Koncepcja ochrony przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki Gdańskiej*”.
- czerwiec 2013 r. – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego zgłosił do projektu MasterPlanu dla dorzecza Wisły – dokumentu przejściowego, który funkcjonować miał do czasu zatwierdzenia w grudniu 2015 r. zaktualizowanego Planu Gospodarowania Wodami – 15 zadań, w tym na pierwszym miejscu budowę stopnia wodnego poniżej Włocławka.
- 14 sierpnia 2013 r. – ponowne zgłoszenie inwestycji do MasterPlanu.

- 25.02.2014 r. – odbyło się spotkanie Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z Prezesem Zarządu ENERGA SA, na którym ustalono zasady dalszego postępowania i zasadności realizacji inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.
- Czerwiec 2014 r. – projekt MasterPlanu dla dorzecza Wisły, wraz ze Strategiczną Oceną Oddziaływania na Środowisko, był przedmiotem konsultacji społecznych, a w lipcu został poddany ocenie przez Komisję Europejską. W konsultowanym projekcie MasterPlanu, znajdowały się wszystkie strategiczne inwestycje naszego Województwa, w tym stopień wodny poniżej Włocławka, jako *Inwestycja, która może spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu wód lub pogorszenie stanu/potencjału i dla której należy rozważyć zastosowanie odstępstwa*. Powyższy zapis w projekcie MasterPlanu umożliwił realizację budowy stopnia.
- 31 lipca 2014 r. – został opublikowany projekt MasterPlanu, w którym zadanie, pt. „Realizacja stopnia wodnego poniżej Włocławka”, zostało zmienione na „Realizacja elektrowni wodnej na stopniu wodnym poniżej Włocławka”, rozumiane jakby bez budowli stopnia.
- 12 sierpnia 2014 r. – z naszej inicjatywy, z uwagi na brak zapisu stopnia w projekcie MasterPlanu, odbyło się spotkanie Marszałka Województwa z Prezesem KZGW i Dyrektorem RZGW w Gdańsku.
- 30 sierpnia 2014 r. – projekt MasterPlanu został przyjęty przez Radę Ministrów, lecz bez zadania dot. budowy stopnia wodnego. KZGW uzasadniał niemożność wpisania stopnia do MasterPlanu brakiem dokumentów krajowych (tzw. modelowania hydraulicznego) i planów zarządzania ryzykiem powodziowym, których sam jeszcze nie sporządził.
- Sierpień 2014 r. – zadanie: „Realizacja stopnia wodnego poniżej Włocławka” oraz kolejnych stopni poniżej Torunia i Chełmna zostało ponownie zgłoszone przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego do projektów sporządzanych dokumentów strategicznych dla gospodarki wodnej, tj. aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami i Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.
- 2015 r. – w celu wskazania optymalnego rozwiązania dla zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej na dolnej Wiśle, RZGW w Gdańsku sporządził dokument pt. „*Koncepcja ochrony przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki Gdańskiej*”. Dokument ten rekomendował optymalny wariant polegający na **budowie kolejnego stopnia wodnego poniżej Włocławka**, który ma jednocześnie zapewnić bezpieczeństwo konstrukcji istniejącego stopnia i pełne bezpieczeństwo powodziowe na odcinku między nimi. Na pozostałym obszarze bezpieczeństwo powodziowe miało być uzyskane poprzez utrzymanie wałów w dobrym stanie, odbudowę ostróg, wycinkę drzew w korycie wielkiej wody i zapewnienia – utrzymania niezbędnej głębokości tranzytowej (min. 1,8 m) dla lodołamania i eliminowania powodzi zatorowych. Planowana głębokość tranzytowa jednocześnie umożliwiała gospodarce wykorzystanie dolnej Wisły, zapewniając III klasę drogi wodnej, poprawiając jej parametry oraz dostępność żeglugową do planowanej platformy multimodalnej Bydgoszcz-Solec Kujawski, umożliwiając wykorzystanie niskoemisyjnego (CO₂) transportu wodnego, a stopień wodny na uzyskanie nieemisyjnej energii elektrycznej. Na podstawie tego dokumentu, zadanie „stopień wodny” zostało uwzględnione w projekcie Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla dorzecza Wisły oraz projekcie aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami.
- 26 lutego 2015 r. – we Włocławku zostało zawarte porozumienie pomiędzy Prezydentem Włocławka, a Zarządami ENERGA SA i ENERGA Invest SA na rzecz wystąpienia z wnioskiem o wydanie DoŚU dla planowanej inwestycji w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
- 27 lutego 2015 r. – złożono w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (RDOŚ) wnioski w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowanych dla przedsięwzięcia pn.: „*Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w rejonie stopnia wodnego Włocławek przy wykorzystaniu energii wody oraz poprawie potencjału ekosystemów wodnych i od wód zależnych*”.
- 28 stycznia 2016 r. – RDOŚ Bydgoszcz odmówił wydania zgody na realizację przedsięwzięcia.
- 12 lutego 2016 r. – ENERGA SA złożyła odwołanie od decyzji wydanej przez RDOŚ Bydgoszcz. Odwołanie zostało skierowane do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) za pośrednictwem RDOŚ Bydgoszcz.

- 18 kwietnia 2016 r. – GDOŚ uchylił w całości decyzję z dnia 28 stycznia 2016 r. i skierował sprawę do ponownego rozpatrzenia w RDOŚ w Bydgoszczy,
- W czerwcu 2016 r. – decyzja GDOŚ została zaskarżona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Warszawie przez organizacje przyrodnicze – Klub Przyrodników, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Towarzystwo Ochrony Przyrody, WWF Polska, Klub Gaja oraz Greenmind.
- 22 czerwca 2016 r. – ENERGA SA rozpoczęła cykl spotkań w sprawie sporządzenie Memorandum informacyjnego dla EBI (Europejskiego Banku Inwestycyjnego) ws. projektu: „Budowy kaskady odcinka Wisły od Warszawy do Gdańska – etap I budowa drugiego stopnia na Wiśle poniżej Włocławka”. Przy opracowaniu Memorandum uczestniczyły: MŚ, MGMIŻŚ, ME, MR, KZGW, RZGW w Gdańsku i ENERGA Invest SA. Cel: pozyskanie części środków finansowych.
- 18 października 2016 r. – Plan Gospodarowania Wodami i Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym w dorzeczu Wisły – podstawowe dokumenty umożliwiające budowę stopnia – zostały przyjęte Uchwałą Rady Ministrów. Zatwierdzenie aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami i przyjęcie przez rząd tego dokumentu likwiduje zasadniczą przyczynę odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia jakim jest budowa stopnia w Siarzewie.
- 4 listopada 2016 r. – do Sejmu wpłynęła uchwała Rady Ministrów dotycząca przystąpienia RP do porozumienia AGN (Europejskiego Porozumienia w Sprawie Głównych Śródlądowych Dróg Wodnych o Międzynarodowym Znaczeniu).. Przystąpienie do tego porozumienia będzie pierwszym krokiem na drodze do budowy dróg wodnych międzynarodowej klasy tj. E30, E40 i E70.
- 16 listopada 2016 r. – ENERGA SA przedstawiła strategię rozwoju do 2025 roku, w której znajduje się projekt budowy stopnia na Wiśle poniżej Włocławka. Planowana data oddania do eksploatacji 2026 r.
- KZGW niezależnie od postępowania z wniosku Prezydenta Włocławka wystąpiło do RDOŚ w Bydgoszczy o wydanie Decyzji środowiskowej.
- 2017 r. – Prezydent RP Pan Andrzej Duda podpisuje porozumienie AGN. Tym samym Polska zobowiązuje się do przystosowania głównych dróg wodnych do klasy międzynarodowej.

Działania od czasu informacji przekazanej Sejmikowi WK-P na Sesji w dniu 28.11.2016 r.

- 28.01.2016 r., RDOŚ w Bydgoszczy odmówił wydanie zgody na realizację przedsięwzięcia.
- 18.04.2017 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uchylił w całości decyzję RDOŚ w Bydgoszczy.
- Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę 8 organizacji pozarządowych na decyzję GDOŚ.
- Obecnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi postępowanie administracyjne – z wniosku Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej – dotyczące wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy stopnia wodnego na Wiśle – „Siarzewo”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zażądał od inwestora dodatkowych wyjaśnień i uzupełnień wniosku, które zostały przekazane, a wątpliwości wyjaśnione. Na obszarze gmin, które potencjalnie znajdują się w sferze oddziaływania proj. stopnia, przeprowadzona została również akcja informacyjna.

Ze względu na lokalizację i skalę zamierzenia, niezwykle cenne wartości środowiskowe w obszarze realizacji inwestycji i jej oddziaływania, a także skomplikowany i wielobranżowy zakres zamierzenia oraz duże zainteresowanie społeczeństwa przedsięwzięciem, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zwrócił się z prośbą do organów opiniotwórczo-doradczych: Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Bydgoszczy i Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko w Bydgoszczy o wyrażenie opinii w zakresie realizacji tego przedsięwzięcia.

Powołany zespół ekspertów z Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Bydgoszczy w swojej opinii pozytywnie odniósł się do propozycji kompensacji przyrodniczych przedstawionych w raporcie, podkreślając potrzebę bezpośredniego nadzoru w czasie realizacji inwestycji monitoringu po realizacyjnego poszczególnych działań.

Zespół roboczy Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko w Bydgoszcy uznał, że budowa stopnia wodnego na rzece Wiśle poniżej stopnia wodnego we Włocławku jest potrzebna i zasadna. Zgodnie z zajęciem przez Zespół stanowiskiem w wyniku realizacji inwestycji zostanie rozwiązany problem bezpieczeństwa technicznego zapory we Włocławku oraz zwiększone zostanie bezpieczeństwo otaczającego obszaru przed klęską żywiołową.

Aktywność związana z gospodarką wodną, w tym szczególnie budową stopnia wodnego poniżej Włocławka i powrotu do projektu kaskadyzacji dolnej Wisły jest jednym z ważniejszych zadań Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Polegała ona i polega na ciągłych i intensywnych działaniach związanych ze zgłaszaniem, konsultowaniem, promowaniem i lobbowaniem na rzecz wpisania zadania do projektów strategicznych dokumentów dot. gospodarki wodnej (Planu Gospodarowania Wodami, Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym w dorzeczu Wisły i na Dolnej Wiśle, Strategii na Rzec Odpowiedzialnego Rozwoju, itp.), już na etapie ich sporządzania i śledzenia procesu ich przyjmowania, co skutkowało pozytywnym finałem. Jednocześnie zadanie to jest uwzględnione jako inwestycja strategiczna w obowiązujących dokumentach województwa kujawsko-pomorskiego, było przedmiotem negocjacji Kontraktu Terytorialnego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększania świadomości i lobbingu na rzecz budowy stopnia od kilku lat problematyka ta jest przedmiotem cyklicznych konferencji i warsztatów organizowanych przez Urząd, na których każdorazowo są obecni przedstawiciele administracji rządowej. Ostatnim tego typu wydarzeniem były warsztaty terenowe połączone z konferencją w trakcie rejsu na Wiśle pt. „Kaskadyzacja dolnej Wisły – szansa czy zagrożenie?”. W celu dotarcia z naszą problematyką do jak najszerszego grona odbiorców został wydany cały zeszyt czasopisma Gospodarka Wodna, w całości poświęcony temu tematowi. Jedną z form aktywnego zabiegania o aktywizację żeglugi śródlądowej poprzez budowę kaskadyzacji dolnej Wisły jest powołanie Marszałka Województwa – reprezentanta województw nadwiślańskich – jako członka Komitetu Sterującego powołanego przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi śródlądowej, którego celem jest sporządzenie studiów wykonalności dla dróg wodnych. Studium to jest obecnie sporządzane przez głównego, potencjalnego beneficjenta, jakim jest Port Gdańsk. Ponadto Marszałek Województwa – członek Narodowej Rady Rozwoju, zgłosił do Prezydenta RP inicjatywę powołania „okrągłego stołu” środowisk ekologicznych i gospodarczych oraz sporządzenia spójnego, interdyscyplinarnego dokumentu dot. gospodarczego wykorzystania potencjału polskich rzek.

Niniejszą informację sporządzono na podstawie informacji przekazanej Sejmikowi WK-P w 2016 r., uzupełnionej aktualnymi działaniami ENERGI SA i RDOŚ w Bydgoszcy.

Sporządzili:

Stanisław Wroński, Pełnomocnik Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. dróg wodnych,
Żaneta Marciniak, Leszek Turowski, Biuro ds. dróg wodnych.

Akceptował:

Rafał Pietrucień, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego

Toruń, 16 listopada 2017 r.